

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Planlegging av samferdsels- prosjekter og naturmangfold

Seniorrådgiver Morten Gluva

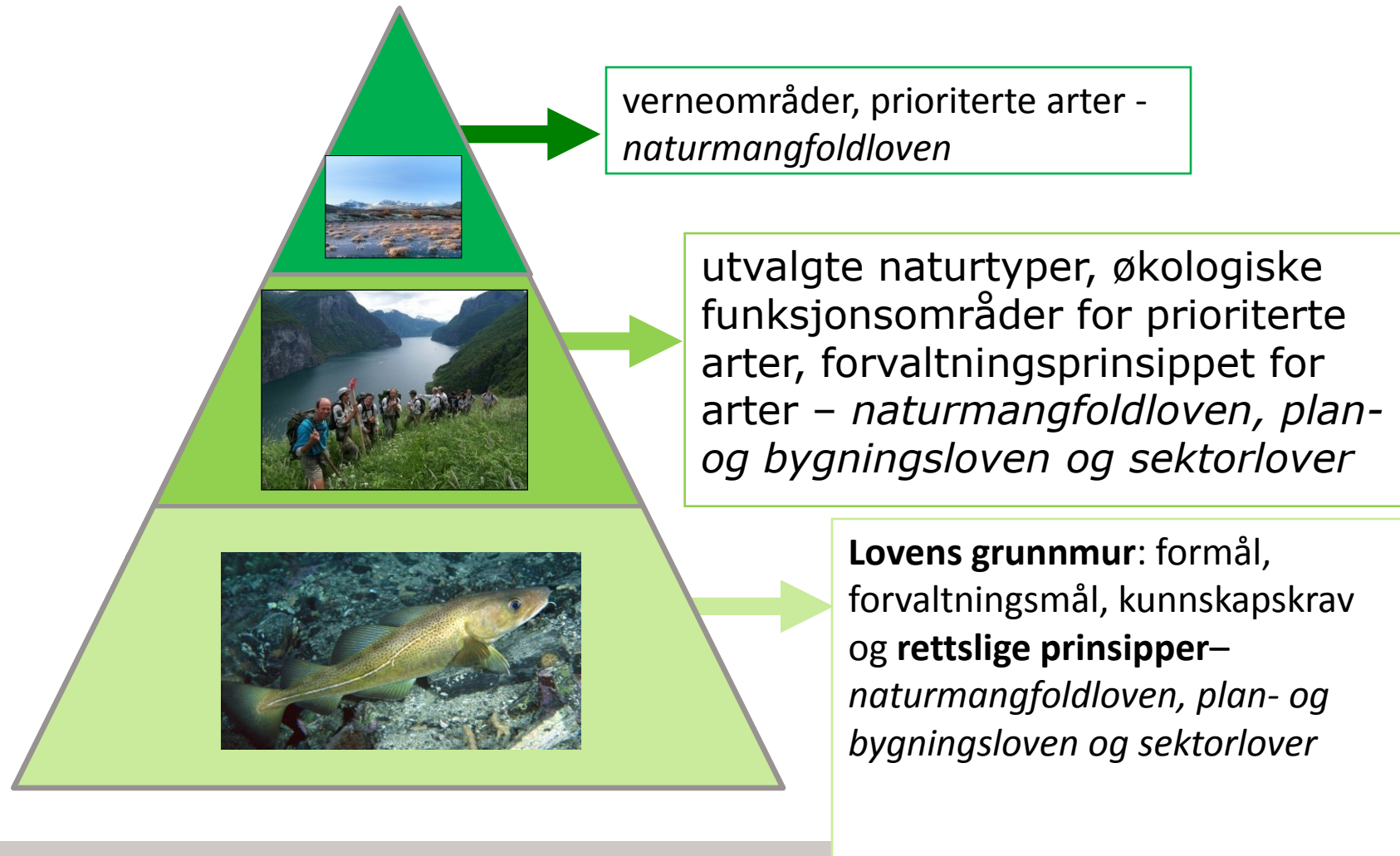
R5, 14.11.2012

Nasjonalt mål - stanse tapet av truet naturmangfold

Konvensjonen om biologisk mangfold
Ramsar konvensjonen
Bonn konvensjonen
Bern konvensjonen

Foto: Marianne Gjørv

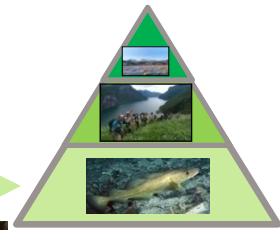
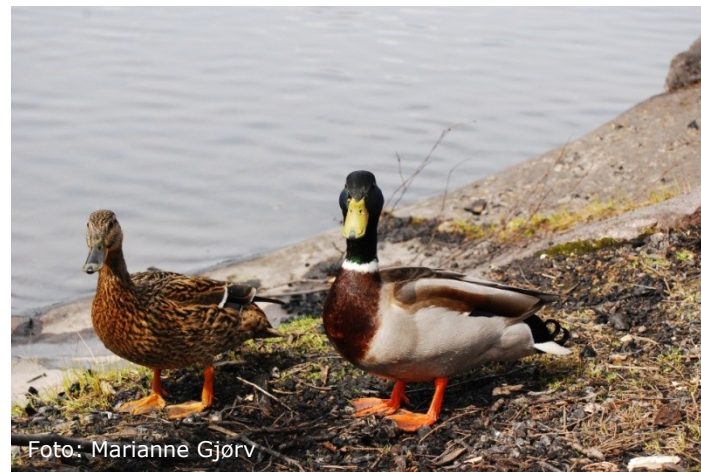
Lovens hovedgrep

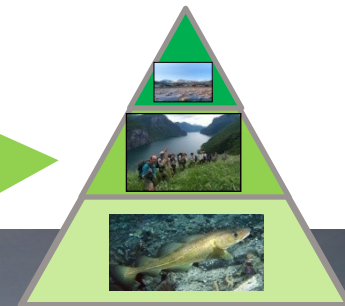
Forvaltningsmål

Mangfoldet av natur-
typer ivaretas
innenfor deres
naturlige
utbredelsesområde

Artene ivaretas og
skal forekomme i
levedyktige
bestander i sine
naturlige
utbredelsesområder

Hva er utvalgte naturtyper?

- NML kap VI §§ 52-56
- Regime for bærekraftig bruk
- Kongen velger ut visse typer natur
- Andre – kommuner og sektorer – skal ta hensyn til denne prioriteringen.
- Gir økt fokus, bevissthet og kunnskap om naturtyper.

Kystlynghei

Foto: Jan Rabben/NN/Samfoto

Vedtatte utvalgte naturtyper

13. mai 2011 ble fem utvalgte naturtyper vedtatt av Kongen i statsråd
Det vil komme flere runder
Handlingsplaner

Slåttemark/lauveng – forskrift

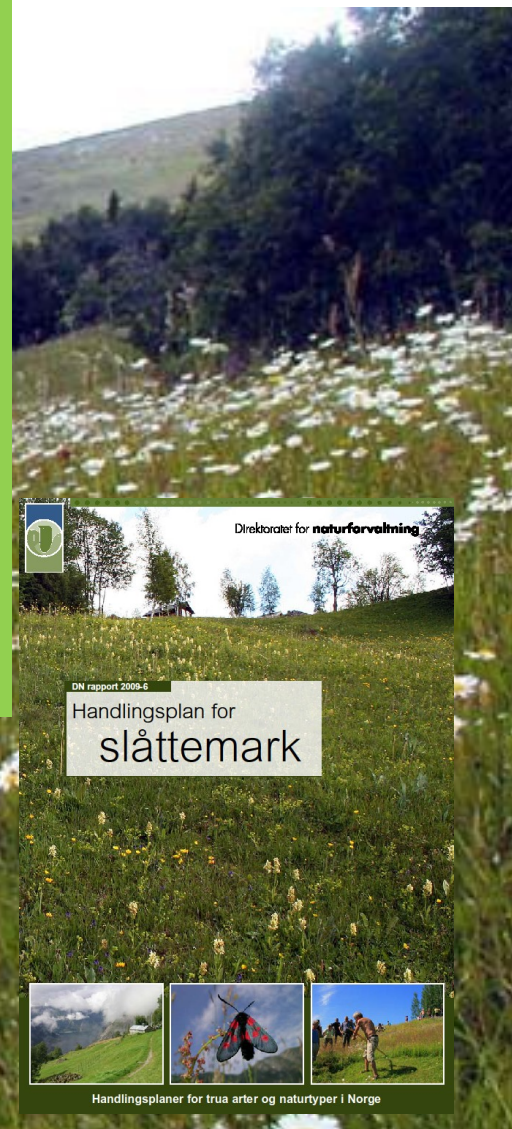
§ 1 Ivareta mangfoldet av naturtyper innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype, jf. NML § 4.

Svært viktig (A-lokalitet), viktig (B-lokalitet) og lokalt viktig (C-lokalitet).

Vises til handlingsplan – meldeplikt for alle tiltak omtalt i den.

Slåtteeeng

Foto: Bolette Bele 2002

Utvalgte naturtyper- slåttemark

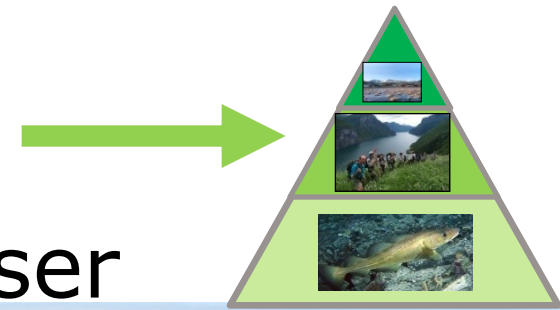

NML § 53 – vist til aktsomhetsplikten i § 6 – tas særskilt hensyn til forekomst av utvalgt naturtype – unngå forringelse av naturtypens utbredelse og forekomstens økologiske tilstand.

Konsekvensen for den utvalgte naturtypen må klarlegges.

Tiltakshaver kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av en slik forekomst.

Utvalgte naturtyper – klarlegging av konsekvenser

Krav om klarlegging av konsekvenser før myndighetene kan treffe en beslutning som kan innebære inngrep, § 53

Forarbeidene presiserer at det her ikke siktes til en ordinær KU etter reglene i PBL m/tilhørende forskrifter, men til en enklere analyse av konsekvensene for naturtypens utbredelse og tilstand

Kravet går lenger enn §§ 8 og 10 – det innebærer at det må innhentes ny kunnskap der det er nødvendig

Krav om begrunnelse, jf. NML § 7 og FVL. §§24-25

Slåttemark

Foto: Asbjørn Børset

Reguleringsplan - vei

Veibygging gir tre mulige utfall

Slåtteeng

Foto: Bolette Bele 2002

Plan- og bygningsloven og utvalgte naturtyper

Forekomstene forvaltes etter plan- og bygningslovens regler, i samsvar med naturmangfoldloven.

Kommunale planer

Planprogrammet

Samarbeid og prosess

Innsigelse

Foto: Kristin T. Teien

Prioriterte arter

Gjeldende artsfredninger står ved lag inntil de blir opphevet

Moderniserer artsbeskyttelsen

Dynamisk

Forbud mot uttak, skade og ødeleggelse av arten

Foto: Stefan Olberg

Sinoberbille

Etablerte prioriterte arter

20. mai 2011 ble åtte prioriterte arter ble vedtatt av Kongen i statsråd
Det kommer flere runder
Handlingsplaner

Honningblom

Rød skogfrue

Svarthalespove

Dragehode

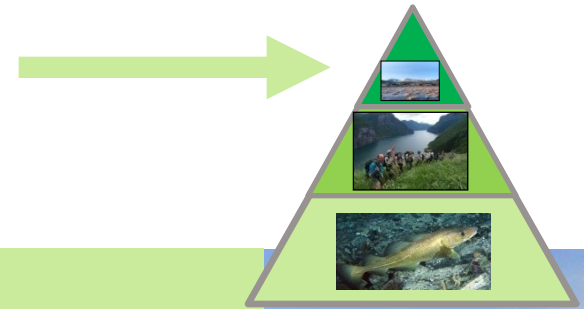
Klippeblåvinge

Elvesandjeger

Eremitt

Dverggåsa Miljøverndepartementet

Prioriterte arter - Dragehode

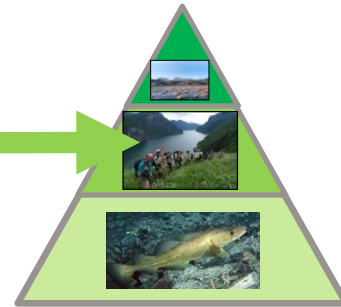

- Dragehode – arten er fredet
- Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av dragehode er forbudt
- Utbygging, graving, masseuttak, utfylling og lagring av masser, dyrking, gjødsling og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forandre eller på annen måte forringe individer av arten.
- Planleggingen må forholde seg til forskriftene om prioriterte arter
- Det kan søkes om dispensasjon

Foto: Leif J. Olestad, NSB

Prioritert art - funksjonsområde

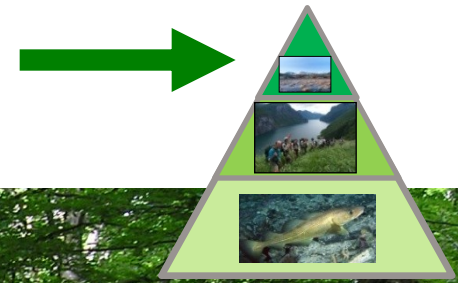

Bruk som tar hensyn er tillatt. Annen bruk er ikke tillatt.

Slått før 15.juli, drenering av våtmark og nydyrking er forbudt.

Ved vedtak etter annet lovverk skal hensynet til arten og dens økologiske funksjonsområde ivaretas i samsvar med denne forskriften.

Verneområder

Ca. 16 % av fastlands-Norge er vernet
Gjennomføring av Nasjonalparkplanen og
fylkesvise verneplaner

Foto: Erik Johan Blomdal

Vernekategorier

Nasjonalparker
Landskapsvernområder
Naturreservater
Biotopvernområder
Marine verneområder

Foto: Marianne Gjørvi

Rammer for vernet

Forskriften skal:

- forby eller regulere virksomhet ut fra verneformålet
- Ligge innenfor rammen for den aktuelle vernekategori
- ikke være til hinder for å videreføre bærekraftig bruk som bygger opp under verneformålet i området

Dispensasjon, NML § 48

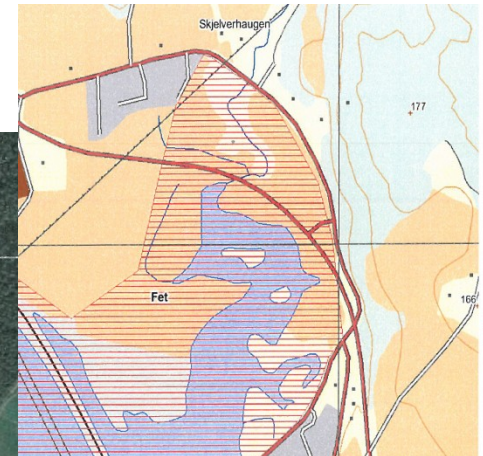
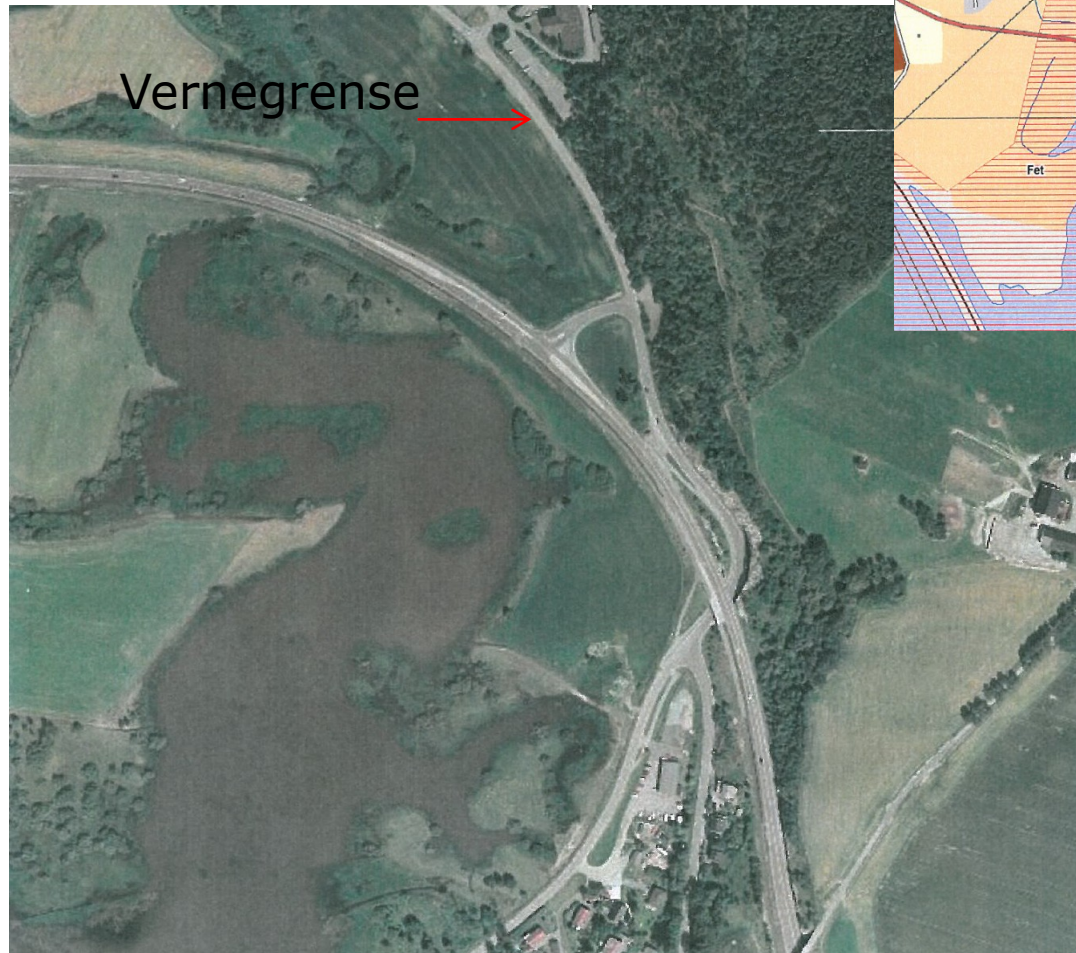
Ikke strider mot verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig

- *Eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*
- *Tiltakshaver kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.*

RV 22 og Nordre Øyeren naturreservat

Lillestrøm

Fetsund

Kunnskapsgrunnlaget og samla belastning

- Foredraget til Kgl.res. 1975
- Naturtypekartlegging i Nordre Øyeren og Sørumsneset NR
- Rapporten RV22 Lillestrøm-Fetsund, reguleringsplan
- Miljøoppfølgingsprogram
- Delrapport – KU – naturverdier
- Registrering av planter
- Informasjon fra FM i OA
- Kunnskapskravet ble vurdert til å være oppfylt
- Ikke kjent med andre tiltak i området

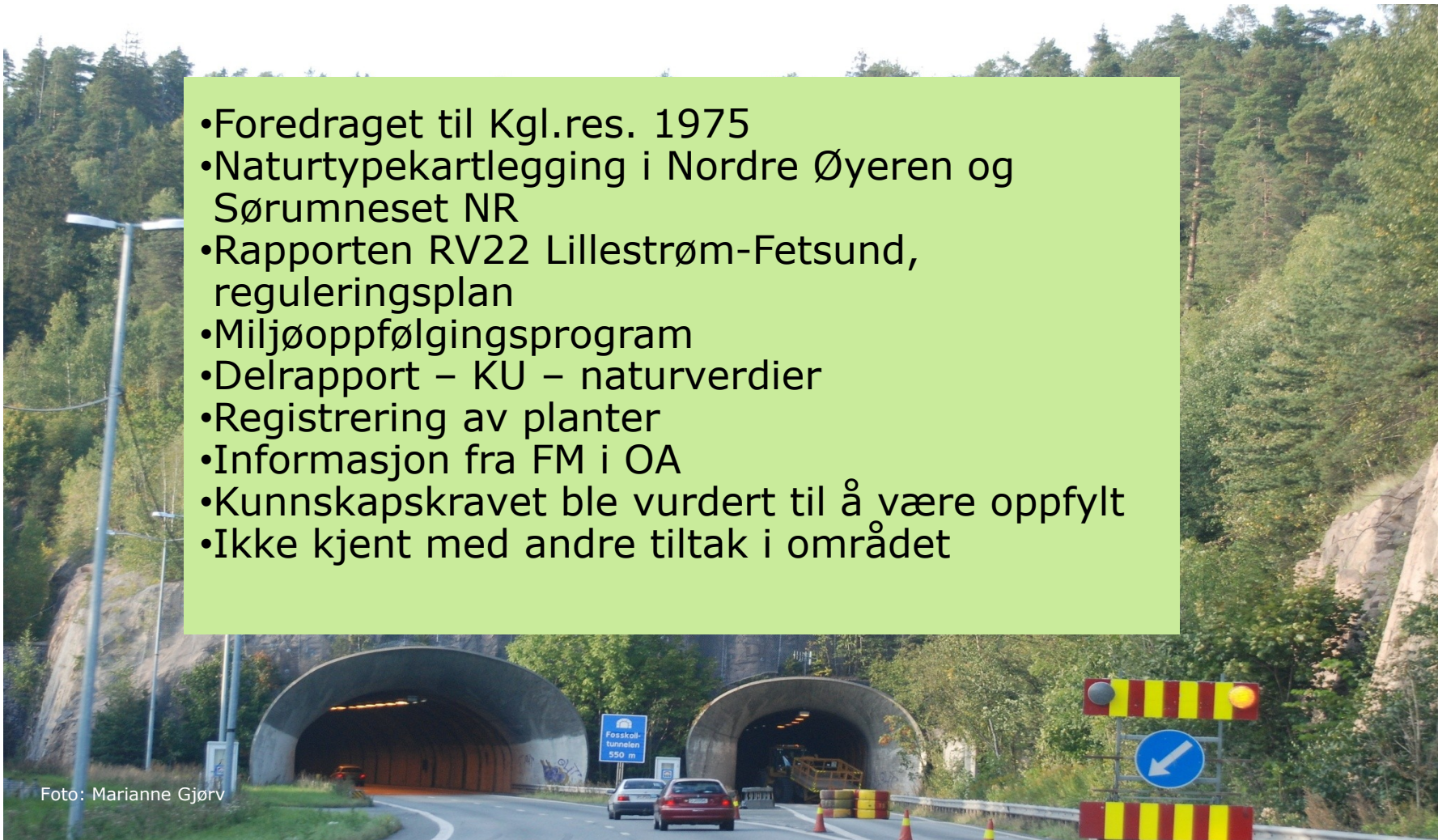
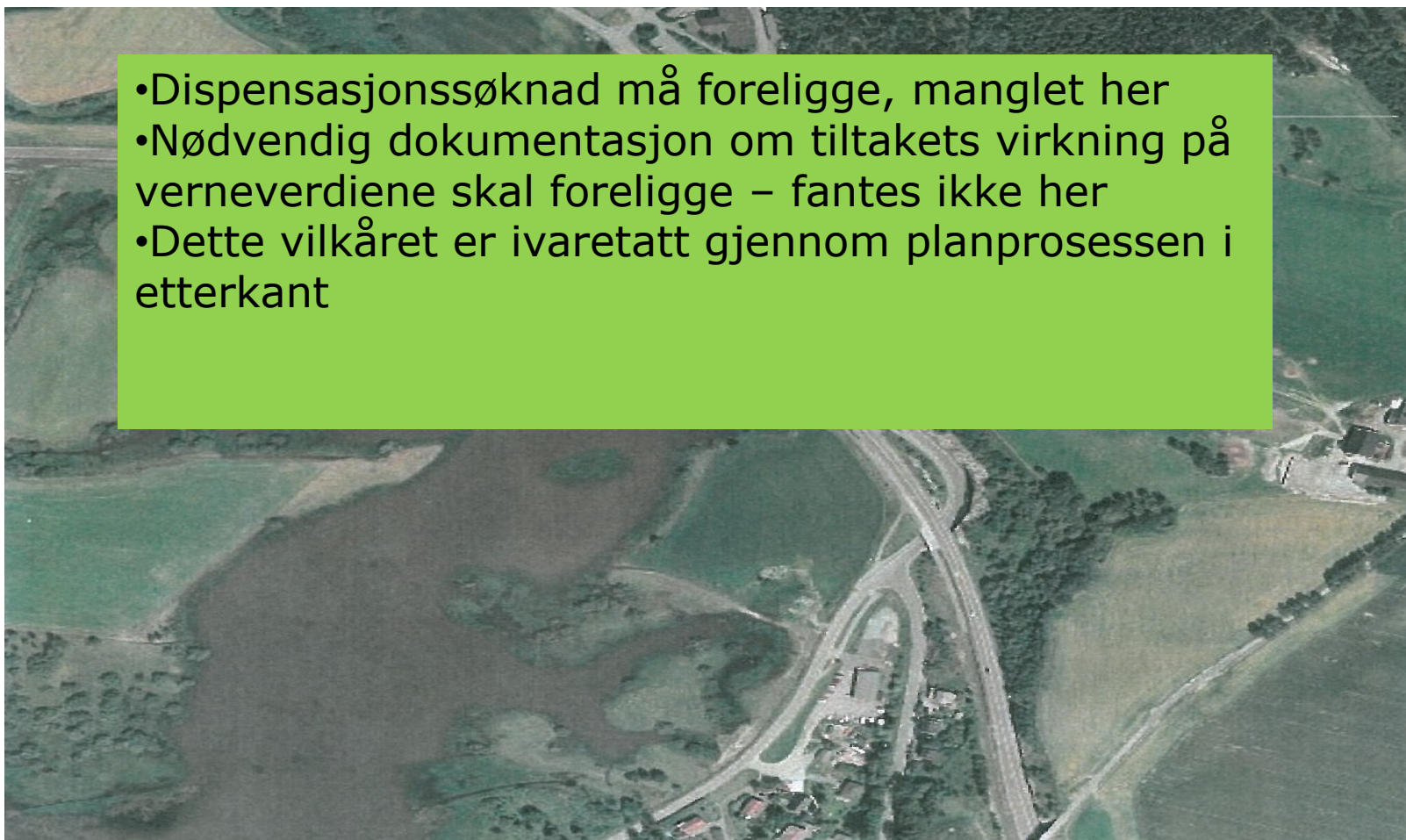

Foto: Marianne Gjørsv

Rv 22 Nordre Øyeren, dispensasjon

- Dispensasjonssøknad må foreligge, manglet her
- Nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene skal foreligge – fantes ikke her
- Dette vilkåret er ivaretatt gjennom planprosessen i etterkant

Hubro på Dolmøya - Hitra

Hubro sterkt truet på rødlista

Ny veg i konflikt med
hekkeområde

Ikke mulig å sikre lokaliteten
med avbøtende tiltak langs
foreslått trasé

Vegen må legges om

Hvordan bruke kunnskapen i planprosessene?

- Overordna planer som nasjonaltransportplan
- Tidlig søke informasjon for å avdekke mulige konflikter med naturverdier
- Gjelder spesielt verneområder, prioriterte arter og utvalgte naturtyper (nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservat, marine verneområder)

Foto: Marianne Gjorv

Planprosessen

Foto: Jan Hausken

Foto: Marianne GjØrv

Naturmangfoldloven Kap II Kunnskapskrav, føre-var, økosystemtilnærming, kostnadsdekning, miljøforsvarlige teknikker

Oppstart

Høring av Forslag til plan program

Utarbeide planen

Høring av Forslag til plan

Bearbeide planen

Vedtak

Kommunedelplan - prosessen med å finne fram til aktuelle veglenker/jernbanestraser -

- Tidlig informasjonsinnhenting
- Avdekke tidlig om det finnes områder med store naturverdier der det planlegges ny infrastruktur
- Vil det kunne bli konflikt mellom infrastruktur og naturområder?
- Er det teknisk mulig å unngå områdene med store naturverdier?
- Utarbeide minst to reelle alternativer – teknisk, økonomisk og politisk

Foto: Leif J. Olestad, NSB

Hva om en ikke kan finne et godt nok alternativ i forhold til områder med viktige naturverdier?

Nasjonalparker
Landskapsvernområder
Naturreservater
Biotopvernområder
Marine verneområder
Utvalgte naturtyper
Prioriterte arter
Rødlista arter
Rødlista naturtyper
Andre områder med særskilte naturverdier

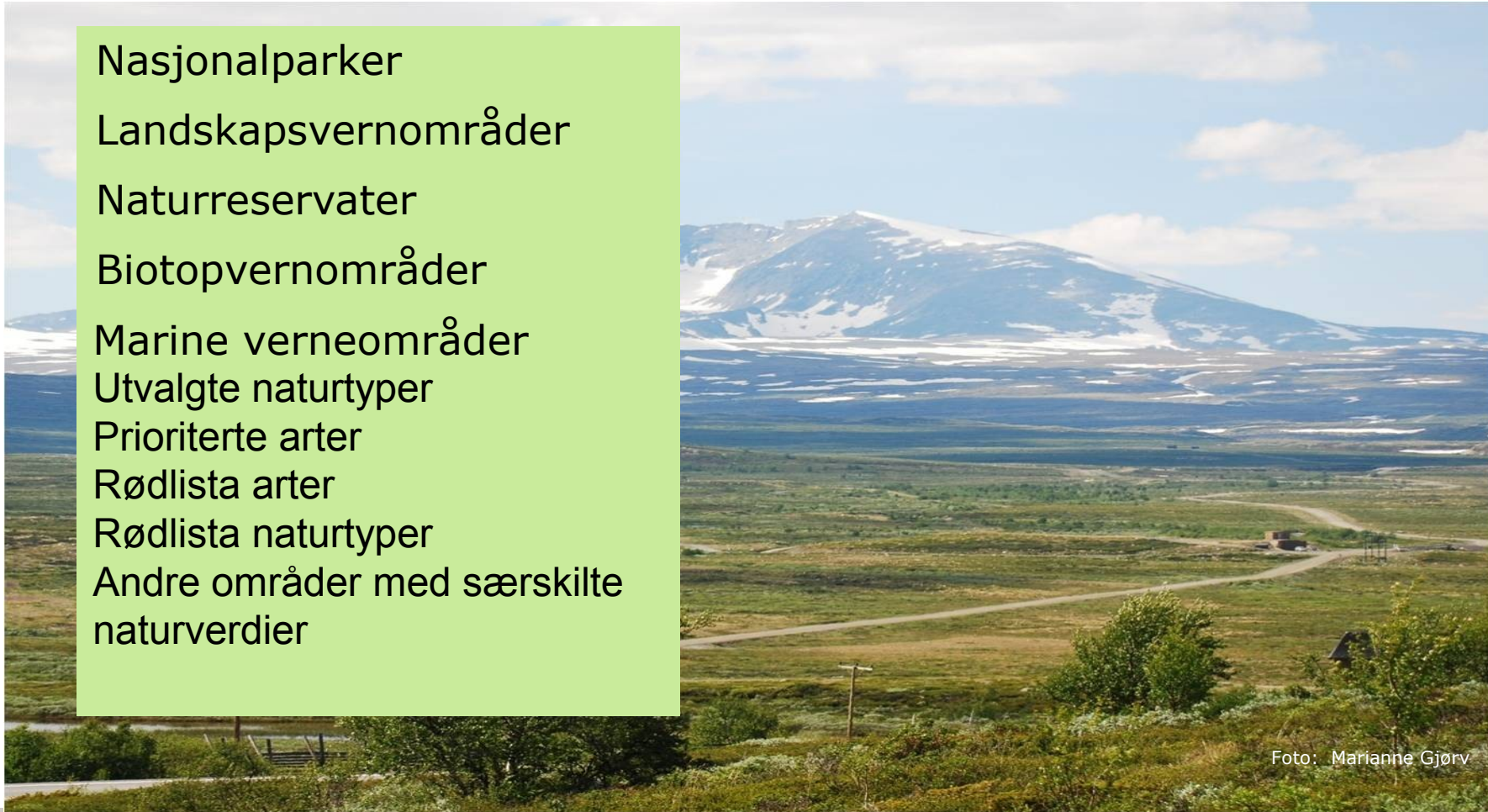

Foto: Marianne Gjørsv

Prinsippet om miljøforsvarlige teknikker, driftsmetoder og lokalisering

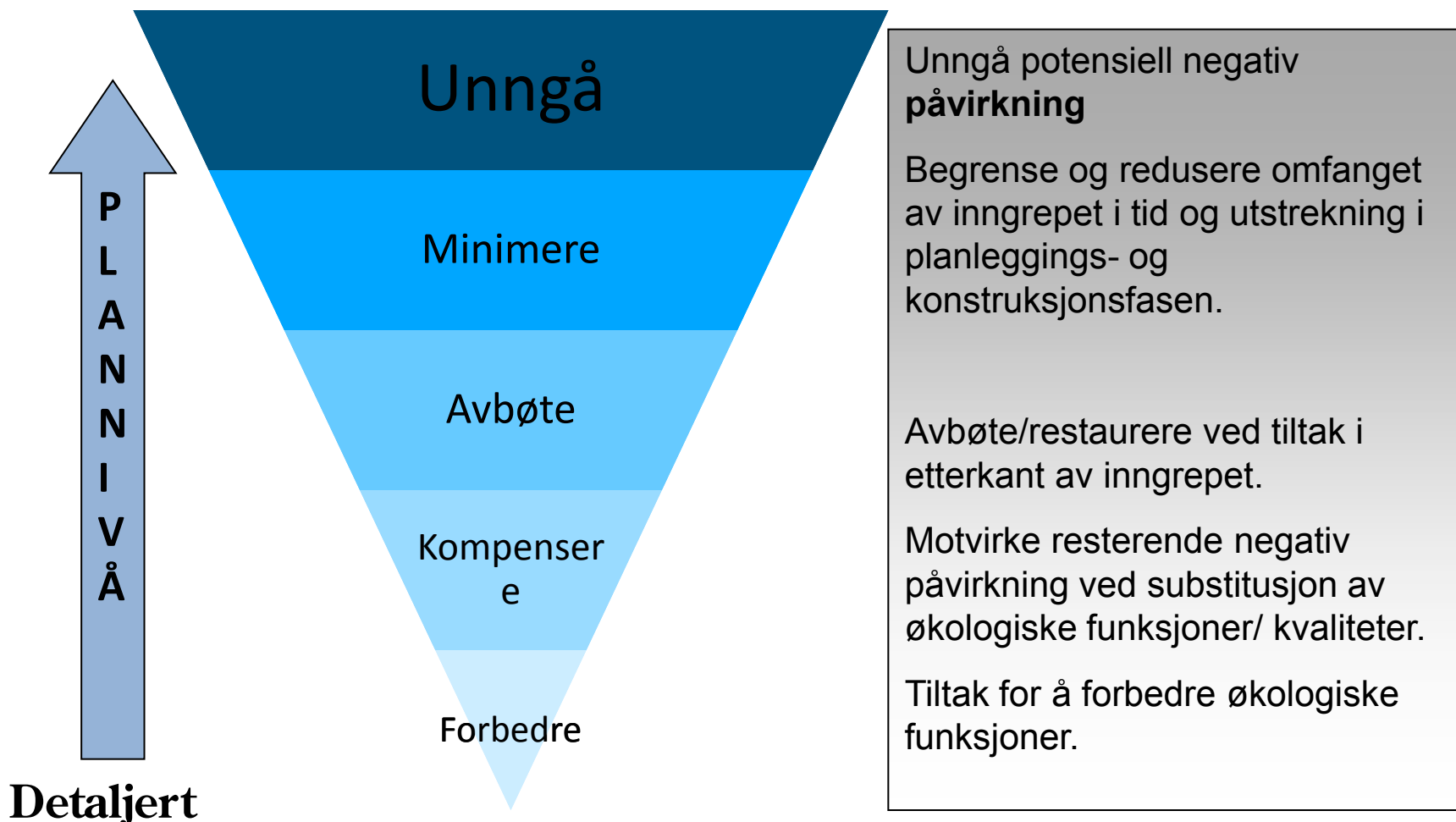
Unngå eller begrense skade på naturmangfoldet

Samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold

Beste samfunnsmessige resultat

Prinsipper for planleggingen

MILJØVERNDEPARTEMENTET

Lykke til

Takk for oppmerksomheten

